Az európai adatvédelmi biztos véleménye a tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében e hatóságok és a Bizottság együttműködéséről szóló 515/97/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatról (COM(2006) 866 végleges)

(2007/C 94/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 286. cikkére,

tekintettel az Európai Unió alapjogi chartájára, és különösen annak 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre [1],

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre [2], és különösen annak 41. cikkére,

tekintettel a Bizottságtól 2007. január 4-én kapott, a 45/2001/EK rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerinti véleménykérésre,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

BEVEZETÉS

1. A tagállamok közigazgatási hatóságai közötti kölcsönös segítségnyújtásról, valamint a vám- és mezőgazdasági jogszabályok helyes alkalmazásának biztosítása érdekében e hatóságok és a Bizottság együttműködéséről szóló, 1997. március 13-i 515/97/EK tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslat [3] (a továbbiakban: a javaslat) kettős céllal bír. Célja egyrészről, hogy a már meglévő 515/97/EK rendeletet összhangba hozza a közösségi vámügyi együttműködés területén létrehozott új közösségi hatáskörökkel. Másrészről pedig célja az is, hogy megerősítse a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködést és információcserét.

2. E két célkitűzés elérése érdekében a javaslat többek között javítja a már meglévő váminformációs rendszer (VIR) működését, és egy további európai adatnyilvántartást hoz létre, ami jelzi mind az érintett konténerek és/vagy szállítóeszközök, mind pedig az érintett áruk és személyek mozgását (európai adatnyilvántartás).

3. Ezen túlmenően a javaslat beemeli a közösségi jogba az eredetileg a tagállamok által az Európai Unióról szóló szerződés VI. címe alapján létrehozott közösségi vámügyirat-azonosítási adatbázist (FIDE) [4]. Ettől kezdve a FIDE egyidejűleg tartozik az európai közösségi fellépések keretei közé és a harmadik pillérbe, és a FIDE működését az egyes helyzetekben a megfelelő jogi eszköz szabályozza. Ugyanez vonatkozik a VIR-re is [5]. A gyakorlatban mindez két adatbázis létrehozásával valósul meg, amelyekhez különböző szervezetek férhetnek hozzá, ezáltal biztosított, hogy azokat a különböző célokra használják fel (első és harmadik pillér).

I. Konzultáció az európai adatvédelmi biztossal

4. A személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK rendelet (a továbbiakban: a 45/2001/EK rendelet) 28. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság a javaslatot tanácskérés céljából megküldte az európai adatvédelmi biztosnak. Ezt a kérelmet az európai adatvédelmi biztos 2007. január 4-én kapta kézhez.

5. Figyelemmel a 45/2001/EK rendelet 28. cikke (2) bekezdésének kötelező jellegére, ezt az egyeztetést a javaslat preambulumában, a preambulumbekezdések előtt meg kell említeni. E tekintetben az európai adatvédelmi biztos az általa adott véleményt említő egyéb jogalkotási javaslatokban használt megfogalmazás [6] alkalmazását javasolja, amely így szól: „Az európai adatvédelmi biztossal folytatott konzultáció után”.

---

[1] HL L 281., 1995.11.23., 31. o.
[2] HL L 8., 2001.1.12., 1. o.
[3] HL L 82., 1997.3.22., 1. o.

[4] Jegyzőkönyv az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikke alapján az informatika vámügyi alkalmazásáról szóló egyezménynek (VIR-egyezmény) egy vámügyirat-azonosítási adatbázis létrehozása tekintetében történő módosításáról. A jegyzőkönyvet a Tanács 2003. május 8-i jogi aktusával fogadták el (HL C 139., 2003.6.13., 2. o.).

[5] A kormányközi adatbázis jogi alapját az informatika vámügyi alkalmazásáról szóló VIR-egyezmény képezi, amelyet az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján hoztak létre (HL C 316., 1995.11.27., 34. o.).

[6] Lásd az Európai Csalászelleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról szóló 1073/1999/EK rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatot {SEC(2006) 638}/ COM(2006) 0244 végleges – COD 2006/0084.

II. **A javaslat jelentősége adatvédelmi szempontból**

6. A közösségi együttműködés megerősítését célzó olyan különböző eszközök létrehozása és fejlesztése, mint például a VIR, a FIDE és az európai adatnyilvántartás egyre több olyan személyes információ hatóságok közötti megosztását vonja maga után, amelyeket eredetileg tagállami közigazgatási hatóságok gyűjtöttek össze más tagállami közigazgatási hatóságokkal, és esetenként harmadik országok ilyen hatóságaival történő adatcsere céljából. Az így feldolgozott vagy továbbított személyes információk az érintett személynek vámügyi vagy mezőgazdasági ügyletek során elkövetett törvénytelen tevékenységekben való vélt vagy megerősített részvételére vonatkozó információt is tartalmazhatnak. Ebből a szempontból a javaslanak jelentős hatása van a személyes adatok védelmére. Ezen túlmenően fontossága tovább nő, ha figyelembe vesszük az összegyűjtött és kicserélt adattípusokat, nevezetesen az egyes személyeknek törvénytelenségekben való részvételével kapcsolatos gyanúkat, valamint általában véve az adatfeldolgozás célját és eredményét.

7. Figyelemmel a javaslatnak a személyes adatok védelmére gyakorolt hatására, az európai adatvédelmi biztos szükségesnek tartja, hogy kibocsássa ezt a véleményt, amelyben elemzi, hogy milyen hatást gyakorol a javaslat az egyének adatfeldolgozással kapcsolatos jogainak és szabadságainak védelmére.

III. **A javaslat főbb elemei és bevezető megjegyzések**

8. A javaslat adatvédelmi szempontból jelentős főbb elemei a következők: i) az európai adatnyilvántartás létrehozása (18a. és 18b. cikk); ii) a VIR-re vonatkozó szabályok aktualizálásáról szóló rendelkezések (23–37. cikk), és iii) a FIDE-t közösségi adatbázissá tevő szabályok (41–41d. cikk). Ide tartoznak más különböző rendelkezések is, köztük a 45/2001/EK rendelet elfogadásának figyelembe vétele érdekében módosított, az adatvédelem felügyeletével foglalkozók (37., 42. és 43. cikk).

9. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a Közösség pénzügyi érdekeinek csalással és bármely más tiltott tevékenységgel szembeni védelmére vonatkozó kölcsönös közigazgatási segítségnyújtásról szóló rendeletjavaslattal kapcsolatos véleményében ([7]) kiemelte, hogy az 515/97/EK tanácsi rendelet egyes rendelkezéseit ki kell igazítani annak érdekében, hogy azok összhangba kerüljenek az uniós intézményekre alkalmazandó új adatvédelmi jogszabályokkal, nevezetesen a 45/2001/EK rendelettel. Ezért az európai adatvédelmi biztos örömmel nyugtázza a javaslat ilyen jellegű módosításait.

10. Az európai adatvédelmi biztos örömmel veszi tudomásul továbbá, hogy az európai adatnyilvántartást létrehozó, valamint a VIR-rel kapcsolatos szabályokat aktualizáló rendelkezések az egyének személyes információi és magánélete védelmének biztosítását célzó biztosítékokat tartalmaznak. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli azt a döntést is, hogy a FIDE a közösség jog hatálya, vagyis a 45/2001/EK rendelet hatálya alá kerüljön.

11. Az európai adatvédelmi biztos érti a javaslat által kitűzött célok, vagyis a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködés megerősítésének jelentőségét. Felismeri azt is, hogy e célkitűzések eléréséhez új eszközök létrehozására, vagy a VIR-hez és a FIDE-hez hasonló, már meglévő eszközök aktualizálására van szükség. Ezen túlmenően az európai adatvédelmi biztos örömmel veszi tudomásul, hogy a fentiek megvalósítása érdekében a javaslat az uniós intézményekre vonatkozó jelenlegi adatvédelmi jogszabályokat figyelembe vevő adatvédelmi biztosítékokkal egészül ki. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor úgy véli, hogy a javaslatnak a meglévő adatvédelmi jogi kerettel való teljes összhangba hozása, valamint az egyének személyes adatainak védelme biztosításának érdekében további javításokra van szükség. Ennek érdekében az európai adatvédelmi biztos a következő részben kifejtett megjegyzéseket és javaslatokat teszi.

A JAVASLAT ELEMZÉSE

I. **Az európai adatnyilvántartás létrehozása**

12. A javaslat 18a. cikkének (1) bekezdése szerint a Bizottság *„a vám- és mezőgazdasági jogszabályokkal ellentétes műveletek tárgyát képezhető áruk és az e célra használt szállítóeszközök azonosítására”* létrehozza és működteti az európai adatnyilvántartást. A Bizottság az adatok nagy részét a nemzetközi logisztikai láncban vagy az áruszállítás területén aktív közvagy magánszolgáltatóktól szerzi be. A nyilvántartás a 18a. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint *„más adatforrásokból”* is bővíthető. A 18a. cikk (3) bekezdése felsorolja, hogy mely adatok kerülhetnek a nyilvántartásba, beleértve az érintett személyes adatok felsorolását is ([8]). A Bizottság a nyilvántartásban szereplő adatokat a tagállamok megfelelő hatóságai számára hozzáférhetővé teszi.

13. A javaslat megerősíti, hogy a nyilvántartás létrehozása hasznos lesz az olyan műveletek azonosítása szempontjából is, amelyek a vám- és mezőgazdasági jogszabályokkal kapcsolatban szabálytalanságok veszélyét hordozzák. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor úgy véli, hogy – csakúgy, mint minden olyan központi adatbázis létrehozásakor, amely személyes adatokat tartalmaz – megfelelően és alaposan meg kell vizsgálni egy ilyen adatbázis szükségességét, és az adatbázis létrehozásakor az adatvédelmi elvek figyelembe vételével külön biztosítékokat kell életbe léptetni. Mindezt az indokolja, hogy el kell kerülni minden olyan fejlesztést, amely nem kívánt hatást gyakorolna a személyes adatok védelmére.

([7]) Az európai adatvédelmi biztos véleménye a Közösség pénzügyi érdekeinek csalással és bármely más jogellenes tevékenységgel szembeni védelmére vonatkozó kölcsönös igazgatási segítségnyújtásról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatról (COM(2004) 509 végleges, 2004. július 20.), HL C 301., 2004.12.7., 4. o.

([8]) A 18. cikk (3) bekezdésének c) pontja az adatok körét a következőkre korlátozza *„a névre, leánykori névre, utónévre, felvett névre, születési időre és helyre, állampolgárságra, nemre, valamint a tulajdonosokra, feladókra, speditőrökre, szállítókra és a nemzetközi logisztikai láncban és áruszállításban közreműködő más közvetítőkre, vagy személyekre”*.

14. Az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat nem tartalmaz elégséges érvet arra nézve, hogy szükség van a nyilvántartás létrehozására. Annak biztosítása céljából, hogy kizárólag olyan adatbázisok jöjjenek létre, amelyek valóban szükségesek, az adatvédelmi biztos felszólítja a Bizottságot, hogy végezze el a megfelelő felmérést az adatbázis létrehozásának szükségességével kapcsolatban, és számoljon be annak eredményéről.

15. Az adatvédelmi biztosítékok tekintetében az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat néhány biztosítékról rendelkezik ugyan, a biztos véleménye szerint azonban további intézkedésekre van szükség.

I.1. *Az 45/2001/EK rendelet alkalmazása*

16. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy figyelemmel arra, hogy az európai adatnyilvántartást a Bizottság fogja létrehozni és működtetni, és hogy a nyilvántartás személyes adatokat is tartalmaz majd, a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 45/2001/EK rendelet természetesen alkalmazni kell a nyilvántartás vonatkozásában. Ennél fogva a Bizottságnak, mint a nyilvántartás adatkezelőjének ([9]) biztosítania kell, hogy a nyilvántartás e rendelet valamennyi rendelkezésének megfeleljen.

17. Mivel a fentiekre tekintettel a 45/2001/EK rendeletet az adatbázis létrehozására és működtetésére *per se* alkalmazni kell, az adatvédelmi biztos megítélése szerint a következetesség érdekében helyénvaló lenne egy új bekezdés beiktatásával emlékeztetni annak alkalmazására. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a váminformációs rendszerre (VIR) és a vámügyirat-azonosítási adatbázisra (FIDE) vonatkozó javaslat 34. cikke tartalmaz a 45/2001/EK rendelet alkalmazására emlékeztető rendelkezést. Az e megközelítéssel való összhang érdekében a javaslatot a nyilvántartásra vonatkozó hasonló rendelkezéssel kellene kiegészíteni. Ennek megfelelően az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy a 18. cikk (1) bekezdése egészüljön ki a fent említett 34. cikkben szereplő megfogalmazást átvevő, következő szövegű új bekezdéssel: „*A Bizottság az európai adatnyilvántartást a 45/2001/EK rendelet hatálya alá tartozó személyesadat-feldolgozó rendszernek tekinti.*"

18. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat 18a. cikke (2) bekezdésének b) pontja megerősíti a 45/2001/EK rendelet alkalmazását a nyilvántartás *bizonyos felhasználásai tekintetében,* különösen amennyiben a Bizottság a nyilvántartást „*adatok összehasonlítására és szembeállítására … jegyzékbe vételére, bővítésére*" használja fel. Amennyiben a szöveg nem tartalmaz olyan általános megfogalmazást, amely megerősíti, hogy a 45/2001/EK rendeletet a nyilvántartás egészére, így a létrehozásától a működtetéséig elvégzett feldolgozási műveletekre is alkalmazni kell, úgy minden olyan tevékenység/szakasz, amelyet a 18a. cikk (2) bekezdésének b) pontja nem említ kifejezetten, úgy értelmezhető, hogy nem tartozik a 45/2001/EK rendelet hatálya alá. Ez további okot szolgáltat annak alátámasztására, hogy indokolt a fent említett megfogalmazás bevezetése.

([9]) Az adatkezelők azok a személyek vagy szervek, akik és amelyek mind a köz-, mind a magánszférában megállapítják az adatfeldolgozás céljait és módozatait.

19. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a 45/2001/EK rendelet megfelelően a Bizottságnak kötelessége lesz többek között, hogy azokat a személyeket, akiknek a neve szerepel a nyilvántartásban, tájékoztassa erről a tényről ([10]). Különösen nem szabad megfeledkezni arról, hogy ez a jog az érintetteket még akkor is megilleti, ha a személyes információ nyilvános forrásból került a nyilvántartásba. Ezen túlmenően, figyelemmel a nyilvántartás céljára a Bizottságot a 45/2001/EK rendelet 27. cikke is köti, amely szerint az európai adatvédelmi biztos a rendszert annak üzembe helyezése előtt előzetesen ellenőrzi ([11]).

I.2. *A 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések alkalmazása*

20. A javaslat 18a. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerint a Bizottságnak jogában áll, hogy adatokat bocsásson a megfelelő tagállami hatóságok rendelkezésére. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy noha az ilyen adatátadásra a 45/2001/EK rendelet vonatkozik, az adatok későbbi, a tagállami hatóságok általi felhasználása már a 95/46/EK irányelv hatálya alá tartozik. Noha úgy tűnik, hogy a 18a. cikk (2) bekezdésének c) pontja át kívánja emelni ezt az elvet, az alább kifejtetteknek megfelelően a rendelkezés szövege az elv egyértelműbb kifejezése érdekében tovább javítható.

21. A 18a. cikk (2) bekezdésének c) pontja így szól: „*E nyilvántartás kezelése keretében a Bizottság jogosult: […] c) az e nyilvántartásban szereplő adatokat az 1. cikk (1) bekezdésében említett hatóságok számára kizárólag e rendelet célkitűzéseinek elérése érdekében, és a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések teljes körű tiszteletben tartása mellett hozzáférhetővé tenni.*" Az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint a 18a. cikk (2) bekezdésének c) pontja nem fejezi ki megfelelően azt, hogy a személyes adatok későbbi, tagállami hatóságok általi felhasználását a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezések szabályozzák. E pont egyértelműbbé tétele érdekében az európai adatvédelmi biztos véleménye szerint a 18a. cikk (2) bekezdésének c) pontjának a végét a következőképpen kellene módosítani: „*… kizárólag e rendelet célkitűzéseinek elérése érdekében hozzáférhetővé tenni. A személyes adatok e hatóságok általi későbbi felhasználását a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezések szabályozzák*".

([10]) Kivéve, ha az adatokat a Bizottságnak átadó szolgáltatók már tájékoztatták erről az érintetteket a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet átültető nemzeti rendelkezésekkel összhangban.

([11]) Az európai adatvédelmi biztos által előzetesen ellenőrizendő adatfeldolgozási műveletek közé tartoznak a 45/2001/EK rendelet 27. cikkében felsorolt műveletek, így a) az egészségi állapottal kapcsolatos adatok feldolgozása, valamint a bűncselekmények gyanújával, bűncselekményekkel, büntetőítéletekkel vagy biztonsági intézkedésekkel kapcsolatos adatok feldolgozása; b) az érintett személyes jellemzőinek – így például képességeinek, teljesítményének és magatartásának – értékelésére irányuló adatfeldolgozási műveletek; c) a különböző célból feldolgozott adatoknak a nemzeti, illetve közösségi jogszabályok által elő nem írt összekapcsolását lehetővé tevő adatfeldolgozási műveletek; d) olyan adatfeldolgozási műveletek, amelyek célja, hogy jogot vagy előnyt megtagadjanak, illetve személyeket valamely szerződésből kizárjanak.

Az ilyen, nemzeti szintű további felhasználásnak mindenesetre összhangban kell állnia azzal a céllal, amelyre az adatokat a Bizottság rendelkezésre bocsátotta, kivéve, ha különleges feltételek teljesülnek (lásd a 95/46/EK irányelv 6. cikk (1) bekezdésének b) pontját és 13. cikkének (1) bekezdését).

I.3. *További megjegyzések*

22. Az európai adatvédelmi biztos támogatja a javaslat 18. cikkének (4) bekezdésében alkalmazott megközelítést, amely korlátozza azon bizottsági szervezeti egységek számát, amelyek jogosultak az európai adatnyilvántartásban szereplő adatok feldolgozására. Ez megfelel a 45/2001/EK rendelet 22. cikkének, amely előírja, hogy az adatkezelő többek között olyan műszaki és szervezeti intézkedéseket hajt végre az adatbiztonság megfelelő szintjének biztosítása érdekében, mint például annak biztosítása, hogy az információk indokolt kérelemre legyenek hozzáférhetőek.

23. A 18. cikk (4) bekezdésének utolsó albekezdése úgy rendelkezik, hogy azokat a személyes adatokat, amelyek nem szükségesek a célkitűzés eléréséhez, névtelenné kell tenni. Ezt követően kijelenti, hogy az adatok minden esetben legfeljebb egy évig tárolhatók. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli ezt a kötelezettséget, amely összhangban áll a rendelet 4. cikke (1) bekezdésének e) pontjával, amely meghatározza, hogy a személyes adatokat olyan formában kell tárolni, amely az érintettek azonosítását kizárólag az adatok gyűjtése vagy további feldolgozása céljainak eléréséhez szükséges ideig teszi lehetővé.

24. A 45/2001/EK rendelet 22. cikkében előírtaknak megfelelően a nyilvántartást megfelelő védelemben kell részesíteni. A nyilvántartás optimális biztonsági szintje tiszteletben tartásának biztosítása alapvető követelmény az adatbázisban tárolt személyes adatok védelme szempontjából. Míg a váminformációs rendszert szabályozó rendelkezések meghatározott biztonsági intézkedések végrehajtását írják elő, a javaslat az európai adatnyilvántartás vonatkozásában hallgat erről. Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint az erre a nyilvántartásra vonatkozó biztonsági kérdésekről az információ titkosságát biztosító meghatározott intézkedéseket előíró kiegészítő igazgatási szabályokban kell rendelkezni. E szabályok elfogadásakor konzultálni kell az európai adatvédelmi biztossal.

II. **A váminformációs rendszerre (VIR) vonatkozó rendelkezések módosítása**

25. Az 515/97/EK tanácsi rendelet 23–41. cikke állapítja meg a váminformációs rendszer létrehozásáról szóló rendelkezéseket, amely adatbázis a Bizottság kezelése alatt áll, a tagállamok és a Bizottság számára hozzáférhető, és célja, hogy segítségükre legyen a vám- és mezőgazdasági jogszabályokat sértő tevékenységek megelőzésében, felderítésében és kivizsgálásában.

II.1. *A VIR-ben tárolt személyes adatok lehetséges felhasználási körének kibővítése*

26. Ez a javaslat a VIR működésének és használatának létrehozásáról szóló eredeti rendelkezések egy részét módosította. Nevezetesen a 25. cikk kiszélesítette azoknak a személyes adatoknak a körét, amelyek a VIR-ben tárolhatók, a 27. cikk pedig kibővítette a VIR-ben tárolt személyes adatok lehetséges felhasználásainak felsorolását a többek között a következőket lehetővé tévő gyakorlati elemzések felvétele érdekében: *„az információforrás és az információk megbízhatóságának értékelése”, „megállapítások, ajánlások megfogalmazása (…) és/vagy az e műveletekben résztvevő természetes vagy jogi személy(ek) azonosítása”*. Ezen túlmenően a 35. cikk (3) bekezdése megnyitja annak lehetőségét, hogy a VIR tartalmát más adatfeldolgozó rendszerekbe másolják át annak érdekében, hogy *„a nemzeti szintű vámellenőrzések irányításáért felelős kockázatkezelő rendszerekben, illetve a fellépések közösségi szintű irányítását lehetővé tevő operatív elemzési rendszerekben”* felhasználják azokat.

27. A javaslat szerint a fent felvázolt további felhasználási lehetőségek szükségesek a vám- és mezőgazdasági jogszabályokat sértő tevékenységek felderítéséhez és kivizsgálásához. Noha az európai adatvédelmi biztos nem kérdőjelezi meg e felhasználási lehetőségek szükségességét, a bizottsági javaslatnak több átfogó információt és alapos indokolást kellene tartalmaznia a szükségesség alátámasztására.

28. Az európai adatvédelmi biztos örömmel látja, hogy a fenti módosításokhoz adatvédelmi biztosítékok társulnak. A javaslat valóban zárt jegyzékben sorolja fel, hogy mely személyes adatok vehetők fel a VIR-be (a 25. cikk (1) bekezdése alapján), amelyeket csak abban az esetben lehet abba felvenni, ha *„ténylegesen jelek utalnak arra”*, hogy az érintett személy olyan cselekményt követett el vagy fog elkövetni, amely sérti a vám- vagy mezőgazdasági jogszabályokat (a 27. cikk (2) bekezdése alapján). A 25. cikk (3) bekezdése szerint továbbá a VIR-be nem vihetők be szenzitív adatok ([12]). A 35. cikk (3) bekezdése ezen túlmenően korlátozta azon személyek körét, akik az ugyanebben a cikkben megállapított célokra jogosultak a VIR tartalmát lemásolni, valamint korlátozta a VIR-ből másolt adatok tárolási idejét. Ezek az intézkedések megfelelnek a 45/2001/EK rendelet 4. cikkében megállapított adatminőségi követelményeknek.

II.2. *A 45/2001/EK rendelet alkalmazási köre*

29. A javaslat 34. cikke figyelembe vette a személyes adatoknak a közösségi intézmények és szervek általi feldolgozására vonatkozó 45/2001/EK rendelet elfogadását. Ennek megfelelően megköveteli, hogy a Bizottság vegye figyelembe, hogy a 45/2001/EK rendeletet a VIR-re alkalmazni kell. Az európai adatvédelmi biztos megerősíti, hogy figyelemmel arra, hogy a VIR személyes adatokat tartalmaz, és hogy ahhoz a Bizottság, mint az adatbázis adatkezelője, hozzáfér, a 45/2001/EK rendeletet az adatbázisra alkalmazni kell. Ennek megfelelően az európai adatvédelmi biztos üdvözli ezt a jelenlegi adatvédelmi jogi keretet tükröző módosítást.

([12]) A faji vagy etnikai hovatartozásra, a politikai véleményre, a vallási vagy világnézeti meggyőződésre, a szakszervezeti tagságra az egészségi állapotra vagy a szexuális irányultságra vonatkozó adatok.

30. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a 45/2001/EK rendelet 27. cikke alkalmazásának eredményeképpen, és figyelemmel arra, hogy a VIR célkitűzései külön kockázatot jelenthetnek az érintettek jogaira és szabadságaira, az európai adatvédelmi biztosnak előzetesen meg kell vizsgálnia a rendszert.

31. A 45/2001/EK rendelet alkalmazásán túlmenően a javaslat 34. cikke fenntartja a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések egyidejű alkalmazását. Az európai adatvédelmi biztos megfelelőnek ítéli ezt a megközelítést, mivel a tagállami hatóságok egyrészt hozzáférnek a VIR-hez, másrészt abba adatokat vihetnek be, és az abban található adatokat további feldolgozásnak vethetik alá. Mindent összevetve az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint a VIR irányítása megoszlik a Bizottság és a tagállamok között, amelyek a VIR-adatok társellenőreként működnek.

II.3. *Az európai adatvédelmi biztos, mint a VIR-nek a nemzeti adatvédelmi hatóságokkal közös ellenőre*

32. A 45/2001/EK rendelet alkalmazásának következtében az európai adatvédelmi biztos felel azért, hogy biztosítsa a rendelet alkalmazását a VIR vonatkozásában. Míg a javaslat egyes cikkeiben megjelennek az európai adatvédelmi biztos hatáskörei, más cikkek nem tükrözik azokat. Az európai adatvédelmi biztos különösen sajnálja, hogy a 37. cikk egyes, az ellenőrzéssel foglalkozó szakaszainak megfelelő módosítására nem került sor, és felszólítja a jogalkotókat, hogy az alább kifejtett módosításokat vegyék át.

33. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a 37. cikk (1) bekezdése kifejezetten elismeri a tagállami hatóságoknak a VIR ellenőrzésére kiterjedő hatáskörét. A 37. cikk (1) bekezdése azonban nem említi az európai adatvédelmi biztos hasonló, a 45/2001/EK rendelet szerinti hatáskörét. Ezt a problémát a 37. cikknek a javaslat által nem módosított (3) bekezdése még hangsúlyosabbá teszi. A 37. cikk (3) bekezdése szerint: „*A Bizottság a szervezeti egységeiben minden intézkedést megtesz, hogy biztosítsa a személyes adatok védelmének felügyeletét, amely az (1) bekezdéssel azonos szintű védelmet jelent*”. Más szóval a 37. cikk (1) bekezdése az adatvédelmi felügyeletet „*a Bizottságra*” bízza. Egyértelmű, hogy ezt a cikket az európai adatvédelmi biztos új felügyeleti jogkörének kifejezése érdekében módosítani kellett volna. A jelenlegi állapotban a 37. cikk (3) bekezdésének semmi értelme nincs. E probléma kiküszöbölése érdekében a 37. cikk (3) bekezdését a következő kijelentéssel kell kiegészíteni: „*Az európai adatvédelmi biztos felügyeli azt, hogy a VIR megfelel-e a 45/2001/EK rendelet rendelkezéseinek*”.

34. Ezen túlmenően mivel a VIR-re nem csak a 45/2001/EK rendelet, hanem a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti rendelkezések is vonatkoznak, a VIR felügyelete egyszerre feladata az európai adatvédelmi biztosnak és a nemzeti adatvédelmi hatóságoknak. Végezetül a nemzeti felügyeleti hatóságok és az európai adatvédelmi biztos felügyeleti tevékenységeit bizonyos mértékig össze kell hangolni a tevékenységek megfelelő szintű következetességének és általános hatékonyságának biztosítása érdekében. Az európai adatvédelmi biztos által az EU tagállamai és az európai adatvédelmi biztos felügyelete alá tartozó adatbázisokkal kapcsolatban készített korábbi véleményeknek megfelelően „szükség van a rendelet összehangolt végrehajtására, illetve a közös problémákkal kapcsolatos közös megközelítések kidolgozására” ([13]).

35. Sajnálatos módon a javaslat nem rendelkezik olyan koordinációs eljárásról, amely strukturálja és javítja az európai adatvédelmi biztos és a nemzeti adatvédelmi hatóságok közötti együttműködést. E probléma kiküszöbölése érdekében az európai adatvédelmi biztos első lehetőségként a 37. cikknek egy olyan új szakasszal való kiegészítését javasolja, amely az adatvédelmi felügyelettel foglalkozik, és megállapítja, hogy „*Az európai adatvédelmi biztos legalább évente egyszer valamennyi nemzeti felügyeleti hatóság részvételével megbeszélést tart a VIR-rel kapcsolatos felügyeleti kérdésekről. A nemzeti adatvédelmi hatóságok tagjai és az európai adatvédelmi biztos közös megnevezése: felügyeleti hatóságok*”.

36. A felügyelet fent említett, több szintű megközelítését jobban tükröző megoldás az lenne, ha a felügyeletre vonatkozó rendelkezéseket (37. cikk) több rendelkezésre bontanák, amelyek mindegyike a felügyelet egy adott szintjére vonatkozna, mint ahogy az a Schengeni Információs Rendszer (SIS II) létrehozásáról szóló, nemrég elfogadott jogi eszközökben nagyon helyesen megvalósult. Nevezetesen a Schengeni Információs Rendszer második generációjának (SIS II) létrehozásáról, működtetéséről és használatáról szóló, 2006. decemberi 20-i 1987/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([14]) 44–46. cikke a nemzeti és az európai szint között megosztott és összehangolt, jól kiegyensúlyozott felügyeleti rendszerről rendelkezik. Az európai adatvédelmi biztos a VIR vonatkozásában ugyanilyen felügyeleti rendszer előírását javasolja (apróbb kiigazításokkal). A felügyeleti struktúra tekintetében a VIR és a SIS II valóban nagy mértékben hasonlítanak egymásra.

37. A 43. cikk (5) bekezdése szerint a 43. cikk (1) bekezdésében említett bizottság *ad hoc* összetételben (a továbbiakban: „az *ad hoc* összetételű bizottság” rendszeresen ülésezik a VIR-hez kapcsolódó adatvédelmi kérdések vizsgálata céljából. Az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy ez az *ad hoc* összetételű bizottság nem tekinthető a VIR fölött felügyeletet gyakorló megfelelő szervnek, hiszen ez a hatáskör kizárólag a tagállami nemzeti hatóságok és az európai adatvédelmi biztos kezében van. A 43. cikk (5) bekezdésében meghatározott *ad hoc* összetétel valójában „komitológiai” bizottság.

([13]) A schengeni információs rendszer második generációjára (SIS II) vonatkozó három javaslatról (COM(2005) 230 végleges, COM(2005) 236 végleges és COM(2005) 237 végleges) szóló, 2005. október 19-i vélemény (HL C 91., 2006.4.19., 38. o.). A vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatról szóló, 2005. március 23-i vélemény (HL C 181., 2005.7.23., 13. o.).

([14]) HL L 381., 2006.12.28., 4. o.

38. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor úgy ítéli meg, hogy az *ad hoc* összetételű bizottság a VIR működéséhez kapcsolódó adatvédelmi kérdések vizsgálatának megfelelő fóruma. Ezért az európai adatvédelmi biztos a 43. cikk (5) bekezdésének a következők szerinti újraszövegezését javasolja az *ad hoc* összetételű bizottság feladatainak és szerepének pontosítása érdekében: *„A bizottság a … cikkben említett felügyeleti csoporttal közösen megvizsgál valamennyi, a VIR működésével kapcsolatos, a felügyeleti hatóságok által észlelt problémát. A bizottság évente legalább egy ad hoc ülést tart."*

39. Az európai adatvédelmi biztos fel kívánja hívni a jogalkotó figyelmét a VIR és a SIS II egy további közös jellemzőjére: mindkét rendszer egyszerre működik az első és a harmadik pillér szerint, amely azzal jár, hogy mindkét rendszer fennállása két, hangsúlyosan elkülönülő jogalapon nyugszik. A harmadik pillér szerinti VIR-t az e vélemény 3. pontjában említett egyezmény szabályozza. Ez számos következménnyel jár, ezek közé tartozik a felügyeleti struktúra is: a VIR első pillérbe tartozó része fölött az európai adatvédelmi biztos és nemzeti adatvédelmi hatóságok gyakorolnak felügyeletet, míg a harmadik pillér alá tartozó rész (az ugyanezen nemzeti hatóságok képviselőiből álló) a Közös Ellenőrző Hatóság felügyelete alatt áll. Ez egy meglehetősen nehézkes felügyeleti rendszert eredményez, ami következetlenségekhez vezethet, és akadályozhatja a hatékonyságot. Ez jól szemlélteti az ilyenfajta összetett jogi környezetből származó nehézségeket.

40. Érdemes megjegyezni, hogy a SIS II keretei között az európai jogalkotó a felügyeleti modell racionalizálása mellett döntött azáltal, hogy a rendszernek mind az első, mind a harmadik pillér alá tartozó környezetére vonatkozóan ugyanazt a fentiekben leírt, több rétegből álló modellt alkalmazta. Ez mindenképpen megfontolásra érdemes megközelítés, és az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy vizsgálják meg, hogy ez milyen lehetőségeket nyitna meg egy jobb és következetesebb felügyelet megvalósítása előtt.

II.4. *Az egyének jogai*

41. Az egyéneknek az adatvédelemhez fűződő jogait, különösen a hozzáférési jogukat a javaslat 36–37. cikke szabályozza, amelyeket a javaslat részben módosított. A hozzáférési joghoz kapcsolódva az európai adatvédelmi biztos a következő három kérdést óhajtja megvizsgálni: i) a vonatkozó jogszabályok, a korábbi 36. cikk (1) bekezdése; ii) a hozzáférési jog korlátai, a korábbi 36. cikk (2) bekezdése, valamint iii) az egyének hozzáféréssel kapcsolatos kérelmei benyújtására vonatkozó eljárás, a javaslat korábbi 37. cikkének (2) bekezdése.

42. *A vonatkozó jogszabályok:* A javaslat által érintetlenül hagyott 36. cikk (1) bekezdése érintőlegesen elismeri az egyének adatvédelemhez fűződő jogainak alkalmazását, és kimondja, hogy a hozzáférési jogról a tagállamok jogszabályai, vagy pedig a Bizottságra vonatkozó adatvédelmi szabályok rendelkeznek attól függően, hogy azokat a tagállamokban vagy az uniós intézményeken belül óhajtják érvényesíteni. Ez a feltétel tükrözi a javaslat 34. cikkéről fentebb említetteket, nevezetesen azt, hogy a Bizottság és a tagállamok közösen ellenőrzik a VIR-t. Az európai adatvédelmi biztos egyetért ezzel a megközelítéssel, és örömmel nyugtázza, hogy a javaslat megőrizte a 36. cikk (1) bekezdésének megfogalmazását. Egyértelmű mindenesetre, hogy ez a rendelkezés közvetve a 95/46/EK irányelvet átültető megfelelő nemzeti jogszabályokra, illetve a 45/2001/EK rendeletre utal. Az alkalmazandó jog minden esetben attól függ, hogy milyen helyzetben kívánják az adott jogot gyakorolni.

43. *A hozzáférési jog korlátai:* A 36. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy *„a hozzáférés iránti kérelmet el kell utasítani* olyan időszakban, amikor megfigyelés és jelentéstétel, gyakorlati ellenőrzés vagy vizsgálat folyik". Az alábbiakban vázolt okokból az európai adatvédelmi biztos a következő módosítást támogatná: „a hozzáférés iránti kérelmet el lehet utasítani" (az *„el kell utasítani"* helyett).

44. A 45/2001/EK rendelet szerint általános alapelv, hogy az egyének jogosultak a személyes adataikhoz való hozzáférési joguk gyakorlására. A 45/2001/EK rendelet 20. cikke azonban elismeri, hogy ez a jog korlátozható, amennyiben a korlátozást indokolttá tévő meghatározott feltételek valamelyike fennáll. Más szóval az egyének elvben rendelkeznek hozzáférési joggal, ám ez a hozzáférés korlátozható. Ezzel szemben a 36. cikk (2) bekezdésének megfogalmazása, miszerint *„a hozzáférés iránti kérelmet el kell utasítani"*, nem teszi lehetővé annak mérlegelését, hogy a hozzáférés megadható-e vagy sem. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az egyének egy bizonyos időtartamra nem rendelkeznek hozzáférési joggal. Semmi nem indokolja, hogy miért ne lehetne alkalmazni a 45/2001/EK rendelet általános megközelítését erre az esetre is, különösen, ha a 20. cikk lehetővé tenné, hogy a hozzáférési jogot a 36. cikk (2) bekezdésében meghatározott időtartamra korlátozzák. Valóban, ha a Bizottság korlátozni kívánja a hozzáférést, a 20. cikkre támaszkodhat, amely szerint a hozzáférés a bűncselekmények vizsgálata védelmének érdekében korlátozható.

45. Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint a javaslatot a 45/2001/EK rendelet megközelítésének megfelelően kellene megszövegezni. Máskülönben a javaslat ellentmondana annak az általános keretnek, amely a 45/2001/EK rendelet alapján a hozzáférési jogról rendelkezik. A probléma egyszerűen, a „kell" szó „lehet" szóval való felcserélésével orvosolható.

46. *Az egyének hozzáféréssel kapcsolatos kérelmei benyújtására vonatkozó eljárás* A javaslat módosította az 515/97/EK rendelet korábbi 37. cikkének (2) bekezdését, amely az olyan információhoz való hozzáférési kérelmekre vonatkozó eljárással foglalkozik, hogy a VIR tartalmaz-e egy adott személyhez kapcsolódó személyes adatot. A 37. cikk új (2) bekezdése elismeri az egyének azon lehetőségét, hogy hozzáférési kérelmet nyújtsanak be akár az európai adatvédelmi biztosnak, akár a nemzeti felügyeleti hatóságoknak, attól függően, hogy az érintett adatokat a Bizottság vagy a tagállam vezette be a VIR-be.

47. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy ez a módosítás az eljárást jobban összhangba hozza az adatvédelemre vonatkozó jelenlegi jogi kerettel. Ugyanakkor a következő okokból kifolyólag az európai adatvédelmi biztos úgy ítéli meg, hogy a tagállamok és a Bizottság hatásköre nem függhet attól, hogy melyikük vezette be az információt a VIR-be. Az európai adatvédelmi biztos először is megjegyzi, hogy az egyéneknek nagy valószínűséggel nem lesz tudomása arról, hogy az információt a Bizottság vagy a tagállam vezette-e be a VIR-be. Ennek megfelelően nem fogják tudni, hogy melyikük hatásköre, hogy a hozzáférési kérelmüket elbírálja. A hozzáférési kérelem benyújtására vonatkozó eljárást nehézkessé teszi, ha az egyéneknek először meg kell

győződniük arról, hogy ki vezette be az adataikat. Az európai adatvédelmi biztos másodsorban úgy ítéli meg, hogy ez a rendelkezés ellentmond a 36. cikk (1) bekezdésében foglalt kritériumnak, miszerint a hozzáférési jogról a tagállamok jogszabályai, vagy pedig a Bizottságra vonatkozó adatvédelmi szabályok rendelkeznek attól függően, hogy azokat a tagállamokban vagy az uniós intézményeken belül óhajtják érvényesíteni. Így, ha csupán a 36. cikkel való összhang érdekében is, a hozzáférési kérelmekkel kapcsolatos hatáskörnek attól kell függenie, hogy a hozzáférési kérelmeket a nemzeti felügyeleti hatóságoknak, vagy az európai adatvédelmi biztosnak nyújtották-e be.

48. E probléma megoldása érdekében az *„attól függően, hogy az érintett adatokat a Bizottság vagy a tagállam vezette be a VIR-be”* szöveg helyébe a következő szövegnek kell lépnie: „attól függően, hogy a jogokat a nemzeti felügyeleti hatóságok, vagy az európai adatvédelmi biztos előtt kívánták érvényesíteni”. E megközelítés alkalmazása esetén a 37. cikk (2) bekezdésének ezt követő mondata is teljességében érthető: *„Ha az adatokat más tagállam vagy a Bizottság vette fel, az ellenőrzést e tagállam nemzeti felügyeleti hatóságával vagy az európai adatvédelmi biztossal szorosan együttműködve kell végezni”.*

II.5. *Adatcsere*

49. A javaslat nem vezet be új elemet a személyes adatok harmadik országok hatóságaival történő cseréjével kapcsolatban. A kérdéssel a rendelet 30. cikkének (4) bekezdése foglalkozik. Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint ezt a cikket úgy kellet volna módosítani, hogy a Bizottságnak (és ne csak a tagállamoknak) külön intézkedéseket kelljen hoznia, hogy biztosítsa az adatbiztonságot az adatoknak harmadik országokban található szervezeti egységek számára való átadása vagy elküldése során. Ezen túlmenően a 30. cikk (4) bekezdését módosítani kell a személyes adatok harmadik országok számára való átadására vonatkozó jogszabályokkal való összhang biztosítása érdekében is.

III. **Vámügyirat-azonosítási adatbázis (FIDE)**

50. A javaslat 41a., 41b., 41c. és 41d. cikke rendelkezik a vámügyirat-azonosítási adatbázis működési szabályairól. A FIDE a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy egy adott személy vagy üzleti vállalkozás ellen folyt-e büntetőeljárás valamely tagállamban.

51. A FIDE már létrejött, és azt a tagállamok a harmadik pillérben használják ([15]). Így a 41. cikk célja, hogy jogalapot hozzon létre a közösségi FIDE számára, amit az európai adatvédelmi biztos üdvözöl.

52. Mivel a javaslat valamennyi, a VIR-re vonatkozó cikke a 41a. cikk következtében egyben a FIDE-re is vonatkozik, a II. szakaszban található megjegyzések *mutatis mutandis* a FIDE-re is vonatkoznak.

([15]) Az egyezménynek egy vámügyirat-azonosítási adatbázis létrehozása tekintetében történő módosításáról szóló, 2003. május 8-i tanácsi jogi aktus hozta létre.

III.1. *Az 45/2001/EK rendelet alkalmazása*

53. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy figyelemmel arra, hogy a FIDE-ben tárolt adatok feldolgozására a Bizottság jogosult, a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 45/2001/EK rendeletet FIDE vonatkozásában alkalmazni kell. Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint helyénvaló lenne, ha 41. cikk emlékeztetne arra, hogy a 45/2001/EK rendeletet a FIDE-re alkalmazni kell, és arra, hogy az európai adatvédelmi biztos felügyeleti hatáskörébe tartozik a rendeletben foglalt rendelkezések tiszteletben tartásának figyelemmel kísérése és biztosítása.

54. Az európai adatvédelmi biztos emlékeztet arra, hogy a 45/2001/EK rendelet 27. cikke alkalmazásának eredményeképpen, és figyelemmel a FIDE célkitűzéseire és az abban tárolt adatok természetére, a FIDE külön kockázatot jelenthet az érintettek jogaira és szabadságaira, ezért az európai adatvédelmi biztosnak előzetesen meg kell vizsgálnia a rendszert.

III.2. *Adatmegőrzés*

55. A 41d. cikk meghatározott adatmegőrzési időtartamokat ír elő. Az európai adatvédelmi biztos úgy ítéli meg, hogy a 41d. cikkben előírt határidők ésszerűek.

56. Nem világos azonban, hogy a VIR vonatkozásában hogyan viszonyul ez a rendelkezés a 33. cikkhez. Elvben a 41d. cikk elsőbbséget élvez a VIR-rel foglalkozó, ugyanerre a területre vonatkozó rendelkezéssel szemben, de ezt a javaslat külön nem említi. Hasznos lenne egy ezt egyértelművé tévő rendelkezés beemelése.

III.3. *A FIDE-ben rögzített információk frissítése*

57. A 45/2001/EK rendelet 4. cikke szerinti adatminőségi elv előírja, hogy a személyes adatok gyűjtésük célja szempontjából megfelelőek, relevánsak és nem túlzott mértékűek legyenek. Egyértelmű, hogy a személyes adatok minősége kizárólag úgy biztosítható, ha a pontosság ellenőrzésére rendszeresen és megfelelő módon kerül sor. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli a 41d. cikk azon rendelkezését, amely előírja, hogy ha az adatokat szolgáltató tagállam törvényei, jogszabályai és eljárásai értelmében egy személlyel szemben megszüntetik az eljárást, az e személyre vonatkozó adatokat azonnal törölni kell.

58. Másrészről annak biztosítása céljából, hogy a szükségtelen adatok ne maradjanak a FIDE-ben, az európai adatvédelmi biztos javasolja a VIR vonatkozásában a 33. cikkben megfogalmazott adatmegőrzési szabályoknak a FIDE tekintetében való alkalmazását. Az európai adatvédelmi biztos különösen javasolja a 33. cikk (1) bekezdése rendelkezéseinek alkalmazását a FIDE vonatkozásában, amely szerint az adatmegőrzés szükségességét az adatokat felvevő VIR-partner évente felülvizsgálja. E célból az európai adatvédelmi biztos javasolja a 41d. cikk (2) bekezdésének a következő szöveggel való kiegészítését: *„Az adatmegőrzés szükségességét az adatokat felvevő tagállam legalább évente felülvizsgálja.”*

KÖVETKEZTETÉSEK

59. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli azt a döntést, hogy kikérték véleményét egy olyan javaslatról, amely az alábbi, személyes adatokat tartalmazó különféle rendszerek létrehozásáról és frissítéséről szól: az európai adatnyilvántartás, a váminformációs rendszer (VIR) és a vámügyirat-azonosítási adatbázis (FIDE), és amely adatbázisok célja, hogy megerősítsék a tagállamok közötti, valamint a tagállamok és a Bizottság közötti együttműködést és információcserét.

60. A javaslat ***érdemi*** részével kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos következtetése az, hogy:

– a javaslat nem tartalmaz elégséges érvet arra nézve, hogy szükség van az **európai adatnyilvántartás** létrehozására. Az európai adatvédelmi biztos felszólítja a Bizottságot, hogy végezze el a megfelelő felmérést az adatbázis létrehozásának szükségességével kapcsolatban, és számoljon be annak eredményéről.

– A 18a. cikk (1) bekezdésébe egy új albekezdést kell illeszteni, amely az alábbiakhoz hasonlóan emlékeztet arra, hogy a 45/2001/EK rendeletet alkalmazni kell az európai adatnyilvántartásra:„*A Bizottság az európai adatnyilvántartást a 45/2001/EK rendelet hatálya alá tartozó személyesadat-feldolgozó rendszernek tekinti.*”

– Egyértelművé kell tenni, hogy a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti rendelkezéseket alkalmazni kell az európai adatnyilvántartás tagállamok általi használatára, ezért az európai adatvédelmi biztos a 18a. cikk (2) bekezdése c) pontjának következő módosítását javasolja: „*E nyilvántartás kezelése keretében a Bizottság jogosult arra: c) hogy az ebben az adatnyilvántartásban szereplő adatokat az 1. cikk (1) bekezdésében említett megfelelő hatóságok számára kizárólag az e rendelet célkitűzéseinek elérése érdekében tegye hozzáférhetővé. A személyes adatok e hatóságok általi későbbi felhasználását a 95/46/EK irányelvet átültető nemzeti jogi rendelkezések szabályozzák.*”

– A javaslat nem szól az európai adatnyilvántartásra vonatkozó biztonsági intézkedésekről. Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint helyénvaló lenne a 18a. cikkbe egy olyan új (2) bekezdést beilleszteni, amely az információ titkosságát biztosító meghatározott intézkedéseket előíró kiegészítő igazgatási szabályok elfogadását írja elő. E szabályok elfogadásakor konzultálni kell az európai adatvédelmi biztossal.

– A javaslat nem ismeri el teljességében az európai adatvédelmi biztos felügyeleti szerepét a **váminformációs rendszer (VIR) tekintetében.** E probléma kiküszöbölése érdekében a 37. cikk (3) bekezdését a következő kijelentéssel kell kiegészíteni: „*Az európai adatvédelmi biztos felügyeli azt, hogy a VIR megfelel-e a 45/2001/EK rendelet rendelkezéseinek*”.

– A nemzeti felügyeleti hatóságok és az európai adatvédelmi biztos felügyeleti tevékenységeit bizonyos mértékig össze kell hangolni a VIR felügyelete megfelelő szintű következetességének és általános hatékonyságának biztosítása érdekében. E célból az európai adatvédelmi biztos első lehetőségként a 37. cikknek egy olyan új szakasszal való kiegészítését javasolja, amely megállapítja, hogy „*Az európai adatvédelmi biztos legalább évente egyszer valamennyi nemzeti felügyeleti hatóság részvételével megbeszélést tart a VIR-rel kapcsolatos felügyeleti kérdésekről. A nemzeti adatvédelmi hatóságok tagjai és az európai adatvédelmi biztos közös megnevezése: felügyeleti hatóságok*”. Még jobb megoldás lenne a Schengeni Információs Rendszer második generációjára (SIS II) nézve nemrég elfogadott, fejlettebb modell követése. Ennek a minden egyes esetben alkalmazandó megközelítésnek megfelelően a 43. cikk (5) bekezdését is módosítani kell, a következők szerint:„A bizottság a …. cikkben említett felügyeleti csoporttal közösen megvizsgál *valamennyi, a VIR működésével kapcsolatos, a 37. cikkben említett felügyeleti hatóságok által észlelt problémát. A bizottság évente legalább egy ad hoc ülést tart.*”

– A 36. cikk (2) bekezdésének a VIR-ben tárolt személyes adatokhoz való hozzáférésről szóló második albekezdése szerint „*a hozzáférés iránti kérelmet el kell utasítani* olyan időszakban, amikor megfigyelés és jelentéstétel, gyakorlati ellenőrzés vagy vizsgálat folyik”. A 45/2001/EK rendelettel való összhang biztosítása érdekében az európai adatvédelmi biztos előnyösebbnek tartana egy olyan módosítást, ami így szól: „*a hozzáférés iránti kérelmet el lehet utasítani*”.

– A hozzáférési kérelem benyújtására vonatkozó eljárás tekintetében az, hogy a hozzáférést az európai adatvédelmi biztostól vagy a nemzeti felügyeleti hatóságoktól kell kérelmezni, az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint a 37. cikk (2) bekezdésében javasolt rendszer alapján, miszerint az illetékesség attól függ, hogy a VIR-be a tagállam vagy a Bizottság vette fel az adatokat, nagyon nehézkes. Ez a megoldás ellentmondana a javaslat más cikkeinek is. E probléma megoldása érdekében a 37. cikk (2) bekezdésében szereplő „*attól függően, hogy az érintett adatokat a Bizottság vagy a tagállam vezette be a VIR-be*” szöveg helyébe a következő szövegnek kell lépnie: „*attól függően, hogy a jogokat a nemzeti felügyeleti hatóságok, vagy az európai adatvédelmi biztos előtt kívánták érvényesíteni*”.

– Az európai adatvédelmi biztos megítélése szerint helyénvaló lenne, ha 41a. cikk emlékeztetne arra, hogy a 45/2001/EK rendeletet **a vámügyirat-azonosítási adatbázisra (FIDE)** alkalmazni kell, és arra, hogy az európai adatvédelmi felügyeleti hatáskörébe tartozik a rendeletben foglalt rendelkezések tiszteletben tartásának figyelemmel kísérése és biztosítása.

61. Annak biztosítása érdekében, hogy a szükségtelen személyes adatok ne szerepeljenek a FIDE-ben, az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy a 41d. cikk (2) bekezdése után a szöveg a következőkkel egészüljön ki: „*Az adatmegőrzés szükségességét az adatokat felvevő tagállam legalább évente felülvizsgálja.*”

62. Az európai adatvédelmi biztos az ***eljárás*** tekintetében:

– javasolja, hogy az ezen véleményre való következő hivatkozás kerüljön kifejezetten említésre a javaslat preambulumában: „*Az európai adatvédelmi biztossal folytatott konzultációt követően.*"

– emlékeztet arra, hogy az európai adatnyilvántartás, a VIR és a FIDE keretei között folytatott adatfeldolgozási eljárások az adatbázis célja és az adatok jellege következtében meghatározott veszélyt jelentenek az érintettek jogaira és szabadságaira nézve, ezért a 45/2001/EK rendelet 27. cikkének megfelelően az európai adatvédelmi biztosnak előzetesen meg kell vizsgálnia a három rendszert.

Kelt Brüsszelben, 2007. február 22-én.

Peter HUSTINX

Európai adatvédelmi biztos